

Program CMSR za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja RS za obdobje 2024–2025

Program je bil potrjen na 25. korespondenčni seji Sveta Centra, ki je potekala od ponedeljka, 4. 3. 2024 do ponedeljka, 11. 3. 2024.

Potrjen program ne predstavlja obveze, da bodo vsi projekti izbrani za sofinanciranje.

	Projekt	Prejemnik donacije	Predvidena skupna vrednost projekta (EUR)	Predvidena donacija RS (EUR)		Donacija skupno (EUR)	Ocena projekta po merilih CMSR				Ocena tveganja realizacije
				2024	2025		Skupaj	Vsebinski del	Trajnostni razvoj	Finančni del	
				do 100	do 55		do 25	do 20			
BOSNA IN HERCEGOVINA											
1.	Optimizacija in revitalizacija vodovodnega sistema v Občini Velika Kladuša	JKP "Vodovod in kanalizacija" d. o. o. Velika Kladuša	1.811.400,00	254.133,33	508.266,67	762.400,00	70	43	14	13	●
2.	Razvoj spletne dostopnosti in vključenosti v BiH – WebAid	Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Sarajevu	330.480,00	94.410,00	188.820,00	283.230,00	75	43	19	13	●
			2.141.880,00	348.543,33	697.086,67	1.045.630,00					
ČRNA GORA											
1.	Ukrepi za energetske učinkovitost (SKLAD)*	Eko sklad	1.650.000,00	500.000,00	500.000,00	1.500.000,00	74	42	19	13	●
2.	Izboljšanje energetske učinkovitosti Športnega centra Žabljak	Občina Žabljak	444.686,00	74.114,46	148.228,93	222.343,39	75	44	18	13	●
			2.094.686,00	574.114,46	648.228,93	1.722.343,39					
MOLDAVIJA											
1.	Trajnostno upravljanje gozdov v Moldovi s pomočjo digitalnega orodja iForest	Nacionalni urad za izvajanje projektov na področju okolja	769.400,00	96.466,66	192.933,34	289.400,00	70	41	16	13	●
			769.400,00	96.466,66	192.933,34	289.400,00					
SEVERNA MAKEDONIJA											
1.	Rekonstrukcija čistilne naprave za pripravo pitne vode v Občini Probištip	Občina Probištip	975.600,00	243.900,00	243.900,00	487.800,00	73	43	17	13	●
			975.600,00	243.900,00	243.900,00	487.800,00					
UKRAJINA											
1.	Razvoj programske rešitve e-Voda za učinkovito ravnanje z vodo in odpadnimi vodami v Ukrajini	Javno podjetje Zhytomyrvodokanal	1.499.316,00	399.817,67	799.635,33	1.199.453,00	67	37	17	13	●
			1.499.316,00	399.817,67	799.635,33	1.199.453,00					
VREDNOST PROJEKTOV - VSE DRŽAVE											
	VREDNOST PROJEKTOV			PREDVIDENA DONACIJA RS (EUR)		SKUPAJ PREDVIDENA DONACIJA RS	PREDVIDENI DELEŽ DONACIJE RS				
	EUR			2024	2025	EUR	%				
SKUPAJ	7.480.882,00			1.662.842,12	2.581.784,27	4.744.626,39	63,4%				

* Donacija RS je razdeljena na daljše obdobje.

Prag za uvrstitev projekta v program financiranja CMSR, ki ga potrdi Svet Centra, je vsaj 65 odstotkov točk.

Legenda:	
●	nizka
●	srednja
●	visoka

Vsebina

BOSNA IN HERCEGOVINA.....	1
NASLOV PROJEKTA: OPTIMIZACIJA IN REVITALIZACIJA VODOVODNEGA SISTEMA V OBČINI VELIKA KLADUŠA	1
NASLOV PROJEKTA: RAZVOJ SPLETNE DOSTOPNOSTI IN VKLJUČENOSTI V BIH – WEBaid	4
ČRNA GORA	7
NASLOV PROJEKTA: UKREPI ZA ENERGETSKO UČINKOVITOST (SKLAD)	7
NASLOV PROJEKTA: IZBOLJŠANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ŠPORTNEGA CENTRA ŽABLIJAK	9
MOLDAVIJA	11
NASLOV PROJEKTA: TRAJNOSTNO UPRAVLJANJE GOZDOV V REPUBLIKI MOLDAVIJI S POMOČJO DIGITALNEGA ORODJIA <i>IForest</i>	11
SEVERNA MAKEDONIJA.....	13
NASLOV PROJEKTA: REKONSTRUKCIJA ČISTILNE NAPRAVE ZA PRIPRAVO PITNE VODE V OBČINI PROBIŠTIP	13
UKRAJINA.....	15
NASLOV PROJEKTA: RAZVOJ PROGRAMSKE REŠITVE E-VODA ZA UČINKOVITO RAVNANJE Z VODO IN ODPADNIMI VODAMI V UKRAJINI.....	15

BOSNA IN HERCEGOVINA

Naslov projekta: Optimizacija in revitalizacija vodovodnega sistema v Občini Velika Kladuša

Prejemnik donacije: JKP Vodovod in kanalizacija d.o.o. Velika Kladuša, Bosna in Hercegovina

Povzetek projekta:

Podjetje JKP Vodovod in kanalizacija d.o.o. Velika Kladuša vzdržuje vodovodni sistem in oskrbuje s pitno vodo 97 odstotkov ozemlja Občine Velika Kladuša. Glavno težavo vodovodnega sistema predstavljajo vodne izgube. Vodovodni sistem se sooča z visokimi pritiski v omrežju, ključni deli cevovoda nimajo prezračevalnih naprav, ki bi lahko preprečile vdor zraka v cevovod, nekateri transportni cevovodi so preveliki za trenutne potrebe, evidentiranje vodne bilance poteka ročno. Omenjena regija že nekaj let beleži povečano rast prebivalstva, z rastjo prebivalstva pa se povečujejo tudi potrebe po vodnih virih. V zadnjih letih je javno podjetje izvedlo številne ukrepe in posodobitve sistema za zmanjšanje vodnih izgub. Kljub temu je delež vodnih izgub v omrežju kar 59-odstoten, trenutna infrastruktura pa ne omogoča določanja kritičnih con, ki bi pripomogle k hitrejšemu odkrivanju in odpravljanju okvar omrežja. Na vodovodnem sistemu je treba izvesti ukrepe za zagotovitev pravilnega delovanja sistema, zmanjšanje vodnih izgub in porabe električne energije, ki je zaradi neučinkovitega vodovodnega sistema zelo visoka.

V sklopu projekta bo posodobljena vodovodna infrastruktura in izboljšan sistem za upravljanje in učinkovito zmanjševanje vodnih izgub na vodovodnem sistemu. Najprej se bodo identificirala kritična območja, dokončalo kartiranje vodovodnega sistema v programsko opremo GIS in pripravili načrti in ukrepi za zmanjšanje vodnih izgub brez izgradnje novih virov. Temu bo sledila izdelava kalibriranega hidravličnega modela z vgrajeno metodo MFN za ugotavljanje puščanj v distribucijskem omrežju. Opravljeno bo satelitsko radarsko slikanje za detekcijo vodnih izgub, vzpostavljena bosta DMA in sistem trajne regulacije tlaka (PMA) za obvladovanje izgub v vodovodnih sistemih. Nadzorni center bo nadgrajen ter posodobljen, opravljena bodo tudi vzdrževalna dela, zamenjava obstoječih vodomeroz z novimi vodomeri na daljinsko odčitavanje in sanacija hidrotehnične infrastrukture. V sklopu projekta je predvideno tudi izobraževanje in usposabljanje delavcev.

Namen projekta:

Namen projekta je s posodobitvijo vodovodne infrastrukture in z izboljšanjem digitalizacije vodovodnega sistema zmanjšati izgube vode za devet odstotkov. S tem bi zagotovili učinkovit nadzor in delovanje javne infrastrukture, učinkovito rabo naravnih virov in energije, posledično manjšo porabo energije, zmanjšanje ogljičnega odtisa, stroškov vzdrževanja in stroškov pitne vode za potrošnike, predvsem pa zadostne količine kakovostne pitne vode za oskrbo prebivalstva Občine Velika Kladuša. Projekt bo prispeval k zmanjševanju obstoječih vodnih izgub brez izkoriščanja novih virov ali povečanja obstoječih proizvodnih zmogljivosti. Zmanjšanje vodnih izgub ustvarja neto gospodarske koristi, vzpostavitev zadostnih lastnih kapacitet vodnih virov ter sistem upravljanja in nadzora javne infrastrukture, ki temelji na trajnostnih načelih krožnega gospodarstva, pa privabljata tudi nove priložnosti za poselitev in investicije.

Rezultati projekta:

- opravljena analiza vodovodnega sistema
- pripravljene načrti in ukrepi za zmanjšanje vodnih izgub
- izdelava kalibriranega hidravličnega modela
- vzpostavljene cone DMA in PMA
- opravljeno vzdrževanje in sanacija hidrotehnične infrastrukture
- posodobljen nadzorni center
- opravljeno izobraževanje in usposabljanje zaposlenih

Cilji projekta:

- zmanjšanje vodnih izgub
- zmanjšanje porabe električne energije
- zagotovitev ustrezne kakovosti pitne vode
- zmanjšanje emisij CO₂
- izboljšanje učinkovitosti vodovodnega sistema v občini

Indikatorji uspešnosti projekta:

- zmanjšanje vodnih izgub za devet odstotkov
- deset usposobljenih zaposlenih

Finančna konstrukcija:

Lastna sredstva	16 %	300.000,00 EUR
Donacija RS	42 %	762.400,00 EUR
Zvezno ministrstvo za finance	11 %	194.100,00 EUR
Sklad za varstvo okolja Federacije Bosne in Hercegovine	3 %	48.000,00 EUR
Ministrstvo za prostorsko načrtovanje, gradnjo in varstvo okolja	1 %	20.500,00 EUR
Občina Velika Kladuša	27 %	486.400,00 EUR
SKUPAJ	100%	1.811.400,00 EUR

Terminski načrt:

Predviden čas za izvedbo projekta je 24 mesecev od podpisa pogodbe z izvajalcem projekta.

Upravičenost projekta:

Projekt spada v prednostno vsebinsko področje slovenskega mednarodnega sodelovanja (boj proti podnebnim spremembam s poudarkom na trajnostnem gospodarjenju z naravnimi in energetskimi viri). Projekt ima nevtralen vpliv na enakost spolov in krepitev vloge žensk. Bosna in Hercegovina spada v geografsko prednostno območje slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja. Projekt je skladen s Strategijo upravljanja voda Federacije Bosne in Hercegovine 2010–2022, Zvezno strategijo varstva okolja 2022–2032, Strategijo upravljanja voda v Federaciji Bosne in Hercegovine 2022–2032 in Strategijo razvoja Unsko-sanskega kantona za obdobje 2021–2027.

Projekt je skladen s ciljem trajnostnega razvoja št. 6: Vsem zagotoviti dostop do vode in sanitarne ureditve ter poskrbeti za trajnostno gospodarjenje z vodnimi viri (podcilj 6.b: Podpirati in povečati sodelovanje lokalnih skupnosti pri boljšem gospodarjenju z vodo in sanitarni komunalni ureditvi), s ciljem št. 7: Vsem zagotoviti dostop do cenovno sprejemljivih, zanesljivih, trajnostnih in sodobnih virov energije (podcilj 7.3: Do leta 2030 podvojiti energetsko učinkovitost na svetovni ravni) in s ciljem št. 9: Zgraditi vzdržljivo infrastrukturo, spodbujati vključujočo in trajnostno industrializacijo ter pospeševati inovacije (podcilj 9.4: Do leta 2030 nadgraditi infrastrukturo in obstoječo industrijo prilagoditi tako, da bosta trajnostni, z učinkovitejšo rabo

virov ter pospešenim uvajanjem čistih in okoljsko neoporečnih tehnologij in proizvodnih postopkov, pri čemer morajo vse države sprejeti ukrepe skladno s svojimi zmožnostmi).

Tveganja realizacije:

Realizacijo projekta lahko ogrozita povečanje cen proračunskih postavk zaradi nepredvidenih podražitev in pomanjkanje tehničnega znanja za vzdrževanje sistema, kar bi reševali s sodelovanjem s finančnimi strokovnjaki za upravljanje ekonomskih tveganj in z razvojem programa usposabljanja, ki vključuje stalno izobraževanje osebja. Zamuda pri realizaciji projekta lahko nastane zaradi neugodnih vremenskih razmer; nepredvidenih tehničnih težav; zamude dobavnega roka; nepravočasne izvedbe javnega razpisa; morebitnih pritožb ponudnikov; ali razveljavitve javnega razpisa. CMSR je ob vključitvi projekta v Program ocenil, da je tveganje nerealizacije projekta nizko.

Naslov projekta: Razvoj spletne dostopnosti in vključenosti v BiH – WebAid

Prejemnik donacije: Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Sarajevu, Bosna in Hercegovina

Povzetek projekta:

Evropska unija (EU) je leta 2016 na podlagi Iniciative o spletni dostopnosti (*Web Accessibility Initiative – WAI*) sprejela Direktivo o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij javnega sektorja (*Web Accessibility Directive – WAD*), ki je vse njene članice zavezala k njeni implementaciji v nacionalno zakonodajo do konca leta 2018. Čeprav so to vse pravočasno storile, je pet let po sprejetju omenjene zakonodaje mogoče opaziti, da med posameznimi članicami še vedno obstajajo ogromne vrzeli ne le pri izvajanju potrebnih zakonsko določenih zavez za omogočanje ustrezne digitalne dostopnosti javnega sektorja, temveč tudi glede na različne stopnje ozaveščenosti družbe o nujnosti omogočanja enakih možnosti uporabe spleta za vse uporabnike, predvsem za tiste z različnimi oviranostmi: invalide in starejšo populacijo. S hitrim razvojem digitalizacije na vseh področjih življenja, ki ponuja vedno več digitalnih produktov in storitev na spletu, narašča tudi tveganje, da bo velik del prebivalstva izključen iz možnosti uporabe osnovnih (digitaliziranih) storitev javnega in zasebnega sektorja. Raziskave iz leta 2022 kažejo, da je v EU približno 27 odstotkov prebivalcev z vsaj eno obliko oviranosti ali invalidnosti – glede na število prebivalcev v EU (cca. 101 milijon prebivalcev v EU) to pomeni, da se vsak četrty prebivalec EU sooča z vsaj eno obliko oviranosti ali invalidnosti. S temi izsledki je povezana tudi starostna struktura prebivalstva EU, saj raziskave kažejo, da se vsak drugi prebivalec, starejši od 65 let, sooča z vsaj eno obliko oviranosti ali invalidnosti (cca. 52 odstotkov starejših od 65 let). Evropska komisija je v povezavi z navedenimi okoliščinami že zaznala potrebo držav članic po skupnem orodju za ozaveščanje, omogočanje in spremljanje stanja digitalne dostopnosti na nacionalnih ravneh članic in posledično na ravni EU.

Podobne izzive je mogoče pričakovati tudi v državah na Balkanu, kjer je stopnja ozaveščenosti in informiranosti o digitalni oziroma spletni dostopnosti še povsem v povojih. Kot je navedeno v »*Strategiji za uresničevanje pravic in napredek položaja oseb z različnimi invalidnostmi v Federaciji Bosne in Hercegovine*«, je položaj oseb z invalidnostmi v BiH še bolj zapleten zaradi preteklih vojnih konfliktov na tem področju. V izogib opisanim težavam na področju digitalne dostopnosti je zato smiselno tovrstno orodje uvesti pred sprejetjem zakonskih določil, saj bo realizacija obveznosti boljša in lažja, če bodo dejavnosti ozaveščanja ter spremljanja, ocenjevanja in omogočanja spletne dostopnosti v BiH že preizkušene, torej znane in izvajane.

V okviru projekta bo ustvarjena spletna platforma WebAid, ki bo predstavljala osrednje zbirno mesto relevantnih podatkov o dostopnosti spletnih strani v BiH z namenom spremljanja, ozaveščanja, formiranja in dejanskega izboljšanja stanja digitalne dostopnosti v BiH. Platforma bo vključevala ocene dostopnosti spletnih strani ter omogočala spremljanje, vzdrževanje in izboljševanje dostopnosti, kar bo pomenilo večjo vključenost zgoraj navedenih uporabnikov. Za ocenjevanje spletne dostopnosti, kar pomeni skladnost spletne strani s svetovnimi standardi – smernicami za dostopnost spletnih vsebin (*Web Content Accessibility Guidelines – WCAG*) – bo uporabljena metoda trinivojskega ocenjevanja oziroma analiziranja: vsak nivo ocenjevanja je dejanska analiza dostopnosti do določene globine in glede na različne vidike: uporabniške, tehnične in administratorske. Po izvedenih izobraževalnih aktivnostih bodo najprej spletni administratorji ocenili dostopnost svojih spletišč s pomočjo digitalnega obrazca, ki jih bo ozavestil in opozoril predvsem na neustrezno dostopne in z WCAG neskladne vsebine in druge elemente (skupaj 150 ocen dostopnosti na prvem nivoju). V drugem krogu bodo 100 spletišč s

prvega nivoja nadalje ocenile skupine študentov Fakultete za elektrotehniko v Sarajevu. Študenti pa tudi profesorji, asistenti in raziskovalci bodo pred tem ustrezno usposobljeni in izobraženi za izvedbo ocenjevalnih aktivnosti s strani tujih strokovnjakov. Na zadnjem nivoju bo 20 spletišč, ocenjenih na obeh predhodnih nivojih, analiziranih še s strani uporabnikov z različnimi invalidnostmi in oviranostmi v tesnem sodelovanju s strokovnjaki za digitalno oziroma spletno dostopnost. Vpogledi in povratne informacije sodelovanja slednjih pri analizah dostopnosti so ključni pri oblikovanju projekta, saj zagotavljajo, da rezultati projekta niso zgolj teoretično utemeljeni, ampak tudi praktično izvedeni.

V okviru projekta bo velika pozornost namenjena prav ozaveščanju in izobraževanju o pomembnosti spletne dostopnosti za ciljne skupine uporabnikov z invalidnostmi in oviranostmi, za spletne urednike in administratorje ter za ponudnike digitalnih storitev v BiH. Izvedena bodo tudi strokovna usposabljanja za zaposlene na Fakulteti za elektrotehniko UNSA in prva mednarodna strokovna okrogla miza na temo digitalne dostopnosti v BiH.

Namen projekta:

Namen projekta je v 24-mesečnem obdobju izboljšati spletno dostopnost v BiH, zlasti za starejše in posameznike z različnimi oviranostmi. Projekt s krepitvijo digitalne vključenosti najbolj prikrajšanih prispeva k zmanjševanju neenakosti in tem skupinam odpira večje možnosti za dostop do izobraževanja, zaposlitve in osnovnih storitev na spletu, ki so ključne za družbeno in ekonomsko opolnomočenje. Z izobraževanjem deležnikov in promocijskimi aktivnostmi o pomenu digitalne vključenosti vseh posameznikov projekt povečuje ozaveščenost o pomenu spletne dostopnosti, z uskladitvijo standardov WCAG s svetovnimi standardi pa krepi konkurenčno prednost države v globalnem digitalnem gospodarstvu in pomaga pri spodbujanju bolj trajnostne digitalne krajine.

Rezultati projekta:

- vzpostavitev spletne platforme in digitalne baze podatkov WebAid
- vzpostavitev metodologije trislojenskega ocenjevanja spletne dostopnosti WebAid
- izvedba prve mednarodne strokovne okrogle mize v BiH
- izdaja prvega priročnika o spletni dostopnosti v BiH
- izvedba izobraževanj

Cilji projekta:

- izboljšanje digitalne vključenosti invalidov in starejših
- večja konkurenčnost v digitalnem gospodarstvu
- ozaveščanje javnosti
- nova delovna mesta

Indikatorji uspešnosti:

- 50 usposobljenih študentov
- 10 usposobljenih zaposlenih
- okrogla miza
- priročnik

Finančna konstrukcija:

Lastna sredstva	14 %	47.250,00 €
Donacija RS	86 %	283.230,00 €
SKUPAJ	100 %	330.480,00 €

Terminski načrt:

Predviden čas za izvedbo projekta je 24 mesecev od podpisa pogodbe z izvajalcem projekta.

Upravičenost projekta:

Projekt spada v prednostno vsebinsko področje slovenskega mednarodnega sodelovanja (*boj proti podnebnim spremembam s poudarkom na trajnostnem gospodarjenju z naravnimi in energetskimi viri*). Projekt ima nevtralen vpliv na enakost spolov in krepitev vloge žensk. Bosna in Hercegovina spada v geografsko prednostno območje slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja. Projekt je skladen s Konvencijo Združenih narodov o pravicah invalidov, Direktivo EU o spletni dostopnosti (Direktiva (EU) 2016/2102) v javnem sektorju, Evropskim aktom o dostopnosti, ki bo v državah članicah EU začel veljati leta 2025 in velja tako za javni kot zasebni sektor in Strategijo za uresničevanje pravic in položaja invalidov v Federaciji Bosne in Hercegovine.

Projekt je skladen s ciljem št. 4: Vsem enakopravno zagotoviti kakovostno izobrazbo ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vsakogar (podcilj 4.5: Do leta 2030 odpraviti razlike med spoloma v izobraževanju ter omogočiti enakopraven dostop do vseh ravni izobraževanja in strokovnega usposabljanja za zapostavljene skupine, med njimi invalide, domorodna ljudstva in otroke, ki živijo v težkih razmerah), s ciljem št. 8: Spodbujati trajnostno, vključujočo in vzdržno gospodarsko rast, polno in produktivno zaposlenost ter dostojno delo za vse (podcilj 8.5: Do leta 2030 doseči polno in produktivno zaposlenost ter vsem moškim in ženskam, tudi mladim in invalidnim, zagotoviti dostojno delo in enako plačilo za delo enake vrednosti) in s ciljem št. 10: Zmanjšati neenakosti znotraj držav in med njimi (podcilj 10.2: Do leta 2030 zagotoviti večjo vlogo vseh ljudi ter spodbujati njihovo vključevanje v družbeno, gospodarsko in politično življenje ne glede na starost, spol, invalidnost, raso, narodnost, poreklo, vero ali ekonomski ali drug status).

Tveganja realizacije:

Tveganja, ki bi se lahko pojavila, so povezana z izzivi tehnološke prilagodljivosti, morebitnimi zamudami pri prenosu znanja in tehnologije in s težavami z vključevanjem ciljnih skupin. V izogib tveganjem bodo tekom izvajanja projekta izvedena temeljita usposabljanja, na voljo bo stalna tehnična podpora. CMSR ocenjuje, da je tveganje nerealizacije projekta nizko.

ČRNA GORA

Naslov projekta: Ukrepi za energetske učinkovitost (SKLAD)

Prejemnik donacije: Eko sklad, Črna gora

Povzetek projekta:

Vlada Črne gore je 22. novembra 2018 sprejela sklep o ustanovitvi Sklada za varstvo okolja – Eko sklada. Poslanstvo Eko sklada je zbiranje in vlaganje finančnih sredstev v izgradnjo trajnostne družbe v Črni gori, ki temelji na učinkoviti rabi vseh naravnih virov in nizkoogljičnem razvoju. S krepitvijo sodelovanja s pristojnimi ministrstvi, državnimi institucijami, gospodarstvom, fizičnimi osebami, nevladnimi organizacijami, narodnimi parki, krajinskimi parki in drugimi javnimi ustanovami ter z medsektorskim sodelovanjem postaja Eko sklad glavni pobudnik projektov in dejavnosti, usmerjenih v ciljno raziskovanje, spremljanje stanja narave, ohranjanje naravnih vrednot, učinkovito upravljanje narave in uporabo kakovostnih rešitev za varstvo narave ter energetske učinkovitost. Eden od glavnih ciljev Eko sklada je ozaveščanje javnosti in izvajanje ukrepov za izboljšanje stanja okolja. Sredstva tega projekta bodo namenjena financiranju razpisov za spodbujanje energetske učinkovitosti in električne mobilnosti v Črni gori.

V sklopu projekta bo Eko sklad v obdobju 2024–2026 objavil 16 razpisov za zbiranje predlogov v zvezi s podporo ukrepom na področju energetske učinkovitosti in električne mobilnosti. V letu 2024 bo poudarek razpisov na e-mobilnosti, natančneje na dodelitvi subvencij gospodarstvu, prebivalstvu in javnemu sektorju za nakup električnih in hibridnih vozil ter polnilnih postaj za električna vozila. V letu 2025 in 2026 bodo ukrepi za e-mobilnost enaki kot v letu 2024, izvedeni pa bodo tudi ukrepi za energetske učinkovitost. Le-ti bodo natančneje opredeljeni naknadno glede na prioritete vlade Črne gore in potrebe za leti 2025 in 2026, na splošno pa zajemajo izboljšanje energetske učinkovitosti stavb, vgradnjo visoko učinkovitih sistemov ogrevanja/hlajenja, uporabo obnovljivih virov energije, posodobitev razsvetljave in pametnih rešitev za upravljanje energije ter druge ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.

Prednostna obravnava e-mobilnosti temelji na dokumentu, nastalem na pobudo Eko sklada, za uporabo električnih in hibridnih vozil v javnem sektorju, ki ga je Vlada Črne gore sprejela decembra 2023. Cestni promet je s 30-odstotnim deležem namreč drugi največji vir emisij CO₂ v državi, kar predstavlja izziv ob pričakovanem povečanju števila cestnih potovanj po strategiji razvoja prometa do leta 2035. Projekt spodbuja nakup okolju prijaznih prevoznih sredstev, kar prispeva k zaustavitvi naraščajočega trenda emisij toplogrednih plinov.

Namen projekta:

Namen projekta je s spodbujanjem energetske učinkovitosti in e-mobilnosti vplivati na krepitev zavedanja posameznikov, gospodarstva in javnega sektorja o potrebi po spremembi obnašanja ter po sprejemanju in uporabi ukrepov, ki lahko vplivajo na izboljšanje življenjskih razmer prebivalcev Črne gore. Projekt prispeva k zmanjšanju emisij CO₂.

Rezultati projekta:

- uspešno izvedeni razpisi

Cilji projekta:

- zmanjšanje emisij CO₂
- spodbujanje uporabe ukrepov, ki prispevajo k spodbujanju e-mobilnosti in energetske učinkovitosti v Črni gori

- ozaveščanje javnosti
- izboljšanje življenjskih razmer za prebivalce Črne gore

Indikatorji uspešnosti projekta:

- 4 razpisi na področju e-mobilnosti v letu 2024
- 4 razpisi na področju e-mobilnosti v letu 2025
- 4 razpisi na področju e-mobilnosti v letu 2026
- 2 razpisa na področju energetske učinkovitosti v letu 2025
- 2 razpisa na področju energetske učinkovitosti v letu 2025

Finančna konstrukcija:

Lastna sredstva	9 %	150.000,00 EUR
Donacija RS	91 %	1.500.000,00 EUR
SKUPAJ	100 %	1.650.000,00 EUR

Terminski načrt:

Predviden čas za izvedbo projekta je 36 mesecev od podpisa pogodbe z izvajalcem projekta.

Upravičenost projekta:

Projekt spada v prednostno vsebinsko področje slovenskega mednarodnega sodelovanja (*boj proti podnebnim spremembam s poudarkom na trajnostnem gospodarjenju z naravnimi in energetskimi viri*). Projekt ima nevtralen vpliv na enakost spolov in krepitev vloge žensk. Črna gora spada v geografsko prednostno območje slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja. Projekt je skladen z Nacionalno strategijo na področju podnebnih sprememb do leta 2030, Nacionalno strategijo za trajnostni razvoj do leta 2030 in Nacionalno strategijo za razvoj energetike do leta 2030. Projekt je skladen tudi s cilji in ukrepi, predvidenimi v Programu pristopa Črne gore k Evropski uniji 2022–2023, z Načrtom energetske skupnosti za dekarbonizacijo ter z zavezami Črne gore glede ciljev, opredeljenih leta 2022 za delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije in za prispevek k energetske učinkovitosti do leta 2030.

Projekt je skladen s ciljem št. 7: Vsem zagotoviti dostop do cenovno sprejemljivih, zanesljivih, trajnostnih in sodobnih virov energije (podcilj 7.1: Do leta 2030 vsem zagotoviti dostop do zanesljive in sodobne oskrbe z energijo po sprejemljivih cenah in podcilj 7.2: Do leta 2030 občutno povečati delež obnovljivih virov energije med energetskimi viri) in s ciljem št. 13: Sprejeti nujne ukrepe za boj proti podnebnim spremembam in njihovim posledicam (podcilj 13.2 Vključiti ukrepe za boj proti podnebnim spremembam v politike, strategije in načrte na državni ravni).

Tveganja realizacije:

Tveganja, ki bi se lahko pojavila, so povezana z zamudami pri sprejemanju letnih delovnih načrtov Eko sklada, z nezainteresiranostjo za sodelovanje na javnih pozivih in z neustrezno ter nepravilno izpolnjenimi vlogami s strani potencialnih upravičencev. Eko sklad bo ta tveganja poskušal preprečiti z redno komunikacijo z Vlado Črne gore, s promocijo eko spodbud in z administrativno pomočjo prijaviteljem. CMSR ocenjuje, da je tveganje nerealizacije projekta nizko.

Naslov projekta: Izboljšanje energetske učinkovitosti Športnega centra Žabljak**Prejemnik donacije:** Občina Žabljak, Črna gora**Povzetek projekta:**

Republika Slovenija je v letu 2012 sofinancirala izgradnjo Športnega centra Žabljak. Pri delovanju dvorane se je pokazalo, da bi z uporabo najnovejših materialov lahko bistveno zmanjšali energetske izgube in stroške ogrevanja dvorane, ki leži na nadmorski višini skoraj 1500 m. Pozimi se temperature spustijo tudi do -25 stopinj Celzija, po navadi zapade veliko snega, ki lahko obleži tudi do maja. Kljub temu da je sistem centralnega ogrevanja načrtovan z zadostno zmogljivostjo za ogrevanje celotnega športnega centra, pozimi tudi ob polni izkoriščenosti sistema centralnega ogrevanja povprečna temperatura v centru znaša le 10–15 stopinj Celzija. Dvorana v zimskem obdobju posledično ni v polnem obratovanju, kar negativno vpliva na razvoj športa med mladimi in prebivalstvom ter na razvoj zimskega turizma v občini. Občina Žabljak je zato naročila elaborat za izboljšanje energetske učinkovitosti, ki predstavlja osnovo za izvedbo tega projekta.

V sklopu projekta so najprej predvidena pripravljalna dela, kot so odstranitev oken in vrat, priprava steklenih površin, sten in strehe za fasaderska dela ter odstranitev gradbenih odpadkov. Temu sledi vgradnja energetsko učinkovitejšega stavbnega pohištva (okna in vrata) ter dodatna izolacija fasade in strehe v debelini 20 cm. Zamenjava sistema ogrevanja ni potrebna, saj so analize pokazale, da bi obstoječi sistem zagotavljal ustrezne temperature ob izboljšani izolaciji objekta, pri kateri bodo uporabljeni najnovejši izolacijski materiali. Za izvedbo projekta niso potrebna nobena dovoljenja. Občina Žabljak je poleg elaborata predložila natančen predračun storitev in blaga s specifikacijo materialov. Iz svojega proračuna bo zagotovila sredstva za lastno udeležbo pri projektu in za usposabljanje vzdrževalcev za vzdrževanje nove opreme. Projekt podpira tudi Ministrstvo za energetiko in rudarstvo Črne gore.

Namen projekta:

Namen projekta je zmanjšati energetske izgube in porabo energije v Športnem centru Žabljak. Z izvedbo projekta se bodo s postopkom adaptacije fasade, zamenjavo stavbnega pohištva in izolacijo strešne konstrukcije izgube energije s trenutnih 479 KW zmanjšale na 239 KW, kar pomeni, da bi se prihranilo 240 KW energije, z dvigom energetske učinkovitosti objekta pa se bodo zmanjšali tudi stroški ogrevanja in emisije CO₂. Športni center Žabljak bi bil tako zadostno ogrevan in bi lahko bolje opravljal svojo funkcijo tudi pozimi. Turizem je za Žabljak velikega pomena, zaradi svoje lege je primeren za višinske priprave športnikov z vse Črne gore in širše regije, kapacitete dvorane pa za prostočasne aktivnosti uporabljajo tudi lokalni prebivalci.

Rezultati projekta:

- opravljena energetska sanacija Športnega centra Žabljak

Cilji projekta:

- zmanjšanje energetske izgube in porabe energije
- zmanjšanje izpustov fosilnih goriv
- izboljšanje kakovosti življenja lokalnega prebivalstva
- višja stopnja uporabe dvorane
- povečanje števila turistov v zimski sezoni

Indikatorji uspešnosti projekta:

- količina prihranjene energije
- število uporabnikov športne dvorane
- število mesecev uporabe športne dvorane
- število letnih športnih dogodkov

Finančna konstrukcija:

Lastna sredstva	50 %	222.343,39 EUR
Donacija RS	50 %	222.343,39 EUR
SKUPAJ	100 %	444.686,78 EUR

Terminski načrt:

Predviden čas za izvedbo projekta je 24 mesecev od podpisa pogodbe z izvajalcem projekta.

Upravičenost projekta:

Projekt spada v prednostno vsebinsko področje slovenskega mednarodnega sodelovanja (boj proti podnebnim spremembam s poudarkom na trajnostnem gospodarjenju z naravnimi in energetskimi viri). Projekt ima nevtralen vpliv na enakost spolov in krepitev vloge žensk. Črna gora spada v geografsko prednostno območje slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja. Projekt je skladen s Strategijo regionalnega razvoja Črne gore 2023–2027, Strategijo turizma razvoja Črne gore 2022–2025, Strategijo za mlade 2023–2027 in Strategijo energetskega razvoja Črne gore do leta 2030.

Projekt je skladen s ciljem trajnostnega razvoja št. 7: Vsem zagotoviti dostop do cenovno sprejemljivih, zanesljivih, trajnostnih in sodobnih virov energije (podcilj 7.3: Do leta 2030 podvojiti energetske učinkovitost na svetovni ravni) in s ciljem št. 8: Spodbujati trajnostno, vključujočo in vzdržno gospodarsko rast, polno in produktivno zaposlenost ter dostojno delo za vse (podcilj 8.5: Do leta 2030 doseči polno in produktivno zaposlenost ter vsem moškim in ženskam, tudi mladim in invalidnim, zagotoviti dostojno delo in enako plačilo za delo enake vrednosti in podcilj 8.9: Do leta 2030 oblikovati in izvajati politike za razvoj trajnostnega turizma, ki ustvarja delovna mesta ter spodbuja lokalno kulturo in izdelke).

Tveganja realizacije:

Realizacijo projekta lahko ogrozijo zamude zaradi neugodnih vremenskih razmer. CMSR ocenjuje, da je tveganje nerealizacije projekta nizko.

MOLDAVIJA

Naslov projekta: Trajnostno upravljanje gozdov v Republiki Moldaviji s pomočjo digitalnega orodja *iForest*

Prejemnik donacije: Nacionalni urad za izvajanje projektov na področju okolja, Moldavija

Povzetek projekta:

Moldavija ima sorazmerno majhen delež gozdnih površin v primerjavi z drugimi evropskimi državami. Pokritost z gozdovi je zgolj 11,6-odstotna. Krčenje gozdov je posledica ekstenzivne kmetijske dejavnosti in urbanizacije, stanje gozdov pa poslabšujejo tudi neustrezno gospodarjenje in podnebne spremembe. Republika Moldavija je v ta namen sprejela Nacionalni program za razširitev in obnovo gozdov (NFERP) za obdobje 2023–2032, katerega glavni cilj je v naslednjih desetih letih povečati pokritost države z gozdovi za 4,5 odstotka. S programom si prizadevajo povečati odpornost države proti podnebnim spremembam prek razvoja nacionalnih gozdnih virov, trajnostnih praks gospodarjenja, izboljšanja upravljanja gozdov in ozaveščanja javnosti o pomenu ohranjanja gozdov za prihodnje generacije. Projekt naslavlja nekatere izzive, ki so v središču programa.

V sklopu projekta bo razvito digitalno orodje *iForest*, podatkovna baza oz. orodje za implementacijo bolj trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, ki združuje procese identifikacije, evidentiranja, načrtovanja, oblikovanja tehnoloških kart in spremljanja pogozdenih zemljišč. Namen izpolnjevanja podatkovne baze je zagotoviti podrobno sliko vsakega procesa, dejavnosti, storitve in akterja, ki je neposredno vključen v program NFERP, kot so stopnja erozije, kemija tal, gozdne vrste, podnebne in hidrološke razmere, pogodbeni razmerja med lastniki zemljišč, odpornost ekosistemov, načrtovanje del in dejavnosti gozdnih drevesnic na podlagi večletnega programa pogozdovanja, stopnja mehanizacije za posamezno območje ter različne vrste zemljevidov. Poleg vnosa podatkov so predvidena usposabljanja in podpora za uporabo digitalnega orodja za gozdarske inženirje, upravljavce, uslužbenke lokalnih oblasti ter pravne in fizične osebe. V sklopu projekta je predvideno tudi pogozdovanje 150 ha degradiranih zemljišč, v celoti financirano s strani Ministrstva za okolje in prostor. V sklopu projekta bo organiziran festival *Forest Generation* za ozaveščanje javnosti o podnebnih spremembah in pomenu gozda.

Namen projekta:

Namen projekta je z uporabo sodobnih tehnologij in s pogozdovanjem prispevati k učinkoviti rabi gospodarskega potenciala gozdov in k prilagajanju na podnebne spremembe. Razvoj digitalnega orodja za spremljanje lastnosti zemljišč in pogozdovanja omogoča zbiranje in analizo podatkov, kar omogoča boljše razumevanje okolja ter načrtovanje učinkovitejših strategij za trajnostno upravljanje zemljišča in gozdov. Projekt pomembno vpliva na lokalno skupnost, saj digitalno orodje zagotavlja transparentnost in komunikacijo z deležniki NFERP, pogozdovanje degradiranih zemljišč pa prispeva k trajnostnemu razvoju regije ter k ohranjanju okolja in biološke raznovrstnosti.

Rezultati projekta:

- razvoj digitalnega orodja *iForest*
- izvedba usposabljanj
- pogozdovanje degradiranih zemljišč
- izvedba festivala *Forest Generation* za ozaveščanje glede rabe gozdov

Cilji projekta:

- trajnostno gospodarjenje z gozdovi
- povečanje gozdne površine
- ohranjanje naravnih virov (gozdovi, kmetijske površine, biotska raznovrstnost)
- prilagajanje na podnebne spremembe
- prenos znanja

Indikatorji uspešnosti projekta:

- digitalno orodje *iForest*
- število usposobljenih zaposlenih
- površina pogozdenih zemljišč
- udeleženci festivala *Forest Generation*

Finančna konstrukcija:

Lastna sredstva	62 %	480.000,00 EUR
Donacija RS	38 %	289.400,00 EUR
SKUPAJ	100%	769.400,00 EUR

Terminski načrt:

Predviden čas za izvedbo projekta je 24 mesecev od podpisa pogodbe z izvajalcem projekta.

Upravičenost projekta:

Projekt spada v prednostno vsebinsko področje slovenskega mednarodnega sodelovanja (boj proti podnebnim spremembam s poudarkom na trajnostnem gospodarjenju z naravnimi in energetskimi viri). Projekt ima nevtralen vpliv na enakost spolov in krepitev vloge žensk. Moldavija spada v geografsko prednostno območje slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja. Projekt je skladen z Nacionalnim programom za razširitev in obnovo gozdov v Republiki Moldaviji za obdobje 2023–2032.

Projekt je skladen s ciljem trajnostnega razvoja št. 1: Odpraviti vse oblike revščine povsod po svetu, s ciljem št. 13: Sprejeti nujne ukrepe za boj proti podnebnim spremembam in njihovim posledicam ter s ciljem št. 15: Varovati in obnoviti kopenske ekosisteme ter spodbujati njihovo trajnostno rabo, trajnostno gospodariti z gozdovi, boriti se proti širjenju puščav, preprečiti degradacijo zemljišč in obrniti ta pojav ter preprečiti izgubo biotske raznovrstnosti.

Tveganja realizacije:

Realizacijo projekta lahko ogrozijo nezadostno sodelovanje lokalnih prebivalcev ali njihovo upiranje prilagoditvi novemu sistemu, prilagoditve strategij zaradi okoljskih tveganj, nihanje cen na trgu in spremembe v zakonodaji. Zamude lahko nastanejo zaradi neugodnih vremenskih razmer. CMSR ocenjuje, da je tveganje nerealizacije projekta nizko.

SEVERNA MAKEDONIJA

Naslov projekta: Rekonstrukcija čistilne naprave za pripravo pitne vode v Občini Probištip

Prejemnik donacije: Občina Probištip, Severna Makedonija

Opis projekta:

Občina Probištip je s pomočjo donacije Republike Slovenije izvedla že dva projekta, izgradnjo čistilne naprave s tehnologijo ultrafiltracije za pripravo pitne vode leta 2013 in revitalizacijo vodooskrbnih objektov leta 2019. V dvanajstih letih neprekinjenega delovanja je bilo na čistilni napravi opravljenih več rednih servisnih posegov. Velik del opreme in materialov je amortiziran, obrabljen ali poškodovan ter se približuje koncu svoje življenjske dobe. V čistilni napravi se nenehno povečuje potreba po vzdrževanju, medtem ko se učinkovitost proizvodnje pitne vode zmanjšuje. To vodi v naraščajoče stroške vzdrževanja, porabe energije in proizvodnje pitne vode. Dodaten izziv predstavlja stalna proizvodnja in distribucija vode v novih naseljih, ki so priključena na distribucijsko omrežje. Čistilna naprava predstavlja edini vir pitne vode za Občino Probištip in okoliške vasi (okoli 13.000 prebivalcev), zato je nujna njena posodobitev.

V sklopu projekta bosta izvedeni nadgradnja in modernizacija obstoječe čistilne naprave za pitno vodo v Občini Probištip. Načrtovana je postopna in delna zamenjava zastarele opreme, pri čemer bo stara oprema ustrezno shranjena v skladu z zakonskimi predpisi Republike Severne Makedonije. Z namenom zagotavljanja neprekinjene oskrbe s pitno vodo bo zamenjava opreme potekala v več fazah. Izvedena bo zamenjava modulov ultrafiltracije, ventilov, merilnih instrumentov, hidravličnih črpalk in električne opreme. Novi membranski moduli ultrafiltracije omogočajo manjši padec tlaka in zahtevajo manj servisnih pranj, kar bo prispevalo k zmanjšanju porabe električne energije za do pet odstotkov na leto, hkrati pa bo zmanjšana tudi količina odpadne vode. Nadgradnja sistema upravljanja bo vključevala namestitev signalizacije upravljanja, nadzornih meritev in alarmov za zanesljivo delovanje, upravljanje in nadzor sistema. V ta namen bo vzporedno s trenutnim sistemom SCADA nameščen tudi nov sistem SCADA, ki bo med posodobitvijo čistilne naprave konfiguriran, preizkušen, optimiziran in pripravljen za operativno delovanje. Kot del projekta je predvideno tudi usposabljanje zaposlenih za delo z novo opremo, kar bo zagotovilo nemoteno in učinkovito delovanje čistilne naprave v prihodnosti.

Namen projekta:

Namen projekta je z nadgradnjo obstoječe čistilne naprave za pitno vodo nadaljevati neprekinjeno in trajnostno oskrbo prebivalcev Probištipa in bližnjih naselij s kakovostno pitno vodo. Modernizacija opreme in uvedba novih inovativnih tehnologij omogočata izboljššan nadzor nad porabo pitne vode ter zmanjšanje porabe električne energije, odpadne vode in vzdrževalnih stroškov. Hkrati se povečuje zmogljivost proizvodnje pitne vode ter podaljšuje življenjska doba filtrirne postaje. S tem se bo pomembno izboljšala kakovost življenja, obenem pa se bodo vzpostavile razmere za hitrejši gospodarski razvoj občine.

Rezultati projekta:

- menjava in nadgradnja opreme
- nadgradnja sistema SCADA
- optimizacija aplikativne programske opreme
- usposabljanje zaposlenih

Cilji projekta:

- neprekinjena oskrba z vodo
- zagotavljanje pitne vode ustrezne kakovosti
- zmanjšanje stroškov vzdrževanja

- zmanjšanje porabe električne energije
- zmanjšanje količine odpadnih voda

Indikatorji uspešnosti projekta:

- manjša poraba električne energije za do 5 odstotkov
- manjša poraba vode za pranje membranskih modulov za vsaj 15 odstotkov
- manjša poraba kemičnih sredstev za pripravo pitne vode za najmanj 30 odstotkov
- povečanje zmogljivosti proizvedene vode za do 10 odstotkov
- število usposobljenih zaposlenih

Finančna konstrukcija:

Lastna sredstva	50 %	487.800,00 EUR
Donacija RS	50 %	487.800,00 EUR
SKUPAJ	100 %	975.600,00 EUR

Terminski načrt:

Predviden čas za izvedbo projekta je 12 mesecev od podpisa pogodbe z izvajalcem projekta.

Upravičenost projekta:

Projekt spada v prednostno vsebinsko področje slovenskega mednarodnega sodelovanja (boj proti podnebnim spremembam s poudarkom na trajnostnem gospodarjenju z naravnimi in energetskimi viri). Projekt ima nevtralen vpliv na enakost spolov in krepitev vloge žensk. Severna Makedonija spada v geografsko prednostno območje slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja. Projekt je skladen z Nacionalno strategijo za vodo Republike Severne Makedonije za obdobje 2022–2042.

Projekt je skladen s ciljem trajnostnega razvoja št. 6: Vsem zagotoviti dostop do vode in sanitarne ureditve ter poskrbeti za trajnostno gospodarjenje z vodnimi viri (podcilj 6.b: Podpirati in povečati sodelovanje lokalnih skupnosti pri boljšem gospodarjenju z vodo in sanitarni komunalni ureditvi), s ciljem št. 7: Vsem zagotoviti dostop do cenovno sprejemljivih, zanesljivih, trajnostnih in sodobnih virov energije (podcilj 7.3: Do leta 2030 podvojiti energetsko učinkovitost na svetovni ravni) in s ciljem št. 9: Zgraditi vzdržljivo infrastrukturo, spodbujati vključujočo in trajnostno industrializacijo ter pospeševati inovacije (podcilj 9.4: Do leta 2030 nadgraditi infrastrukturo in obstoječo industrijo prilagoditi tako, da bosta trajnostni, z učinkovitejšo rabo virov ter pospešenim uvajanjem čistih in okoljsko neoporečnih tehnologij in proizvodnih postopkov, pri čemer morajo vse države sprejeti ukrepe v skladu s svojimi zmožnostmi).

Tveganja realizacije:

Realizacijo projekta lahko ogrozijo prekinitve oskrbe z vodo, povečani stroški vzdrževanja, sprememba kakovosti vode in nestrokovno upravljanje naprave. V obdobju načrtovanega izvajanja projekta bodo v Severni Makedoniji potekale parlamentarne in predsedniške volitve, kar lahko vpliva na podaljšanje roka izvedbe projekta. CMSR ocenjuje, da je tveganje nerealizacije projekta nizko.

UKRAJINA

Naslov projekta: Razvoj programske rešitve e-Voda za učinkovito ravnanje z vodo in odpadnimi vodami v Ukrajini

Prejemnik donacije: Javno podjetje Zhytomyrvodokanal, Ukrajina

Opis projekta:

Komunalna podjetja v Ukrajini se soočajo z neučinkovito rabo vode in zastarelimi sistemi upravljanja. Ker se država od osamosvojitve nenehno sooča s pomanjkanjem obratnega kapitala, so komunalna podjetja prisiljena delovati v okviru vladnih politik, ki niso bile naklonjene razvoju avtomatizacije in digitalizacije teh procesov, kar je povzročilo gospodarske izgube in neracionalno rabo dragocenih vodnih virov. Neučinkovito upravljanje z vodo ima širše posledice za lokalno prebivalstvo, ki je odvisno od učinkovite oskrbe z vodo, ter za javne službe, ki se soočajo z operativnimi in gospodarskimi težavami. Ta nacionalni problem v Ukrajini zahteva celovit pristop, zato je projekt e-Voda pilotni projekt, ki naj bi pokazal pozitivne učinke po vsej državi ter prispeval k reševanju nacionalnih izzivov upravljanja z vodo. Če ustrezni ukrepi ne bodo sprejeti, se bodo vodne izgube zaradi okvarjenih merilnih naprav in uporabe zastarelih podatkov v zbirki podatkov o odjemalcih še naprej povečevale.

V sklopu projekta se bodo izvedli ukrepi za digitalizacijo oskrbe z vodo in čiščenja odpadnih voda v Ukrajini. Razvila in posodobila se bo programska oprema s številnimi avtomatiziranimi digitalnimi moduli, ki bo olajšala in optimizirala različne procese, kot so preračunavanje, kartiranje vodovodnega omrežja, računovodstvo, poročanje, komunikacija s strankami (vzpostavitev pisarn in kontaktnega centra) in nadzor proizvodnje, prodaje ter infrastrukture. Avtomatizirani digitalni moduli omogočajo zbiranje, obdelavo in vizualizacijo pomembnih podatkov ter digitalno usklajevanje med različnimi oddelki podjetja, kar bo povečalo učinkovitost, preglednost in sledljivost poslovanja. Vzpostavljen bo sistem SCADA za nadzor, spremljanje in upravljanje vodovodnih procesov, iz katerega bodo pridobljeni podatki o vodnih izgubah in porabi električne energije v vodovodnem omrežju (identifikacija potencialnih težav ali območij za izboljšanje, kar bo prispevalo k zmanjšanju vodnih izgub in optimizaciji porabe električne energije). V sklopu projekta so predvidena usposabljanja za delo z novimi sodobnimi programskimi rešitvami.

Namen projekta:

Namen projekta e-Voda je s pomočjo digitalizacije povečati učinkovitost oskrbe s pitno vodo in čiščenja odpadnih voda v Ukrajini. Uvedba programskih rešitev bo omogočila učinkovitejše upravljanje razpoložljivih virov, boljše spremljanje porabe, odkrivanje vodnih izgub v vodovodnem omrežju ter s tem zmanjšanje vodnih izgub in količin električne energije. Nova programska oprema bo avtomatizirala notranje procese, posodobila upravljanje dokumentov ter pomagala inženirjem pri razumevanju vodenja vodnih sistemov in pri sprejemanju informiranih odločitev za izboljšanje delovanja sistemov. Projekt pomembno vpliva na prebivalstvo, saj bodo poleg okoljskih vplivov z uvedbo sodobnih metod za olajšanje komunikacije izboljšani tudi odnosi s strankami in med zaposlenimi.

Rezultati projekta:

- posodobitev strojne in programske opreme
- nameščene integrirane rešitve (avtomatizirani moduli)
- usposabljanja zaposlenih

Cilji projekta:

- izboljšano upravljanje pitne vode
- zmanjšanje porabe električne energije
- zmanjšanje količine vodnih izgub
- povečanje zadovoljstva zaposlenih in strank

Indikatorji uspešnosti projekta:

- zmanjšanje vodnih izgub za 12 odstotkov
- zmanjšanje izgub električne energije za 6 odstotkov
- število usposobljenih zaposlenih

Finančna konstrukcija:

Lastna sredstva	20 %	299.863,00 EUR
Donacija RS	80 %	1.199.453,00 EUR
SKUPAJ	100 %	1.499.316,00 EUR

Terminski načrt:

Predviden čas za izvedbo projekta je 24 mesecev od podpisa pogodbe z izvajalcem projekta.

Upravičenost projekta:

Projekt spada v prednostno vsebinsko področje slovenskega mednarodnega sodelovanja (boj proti podnebnim spremembam s poudarkom na trajnostnem gospodarjenju z naravnimi in energetskimi viri). Projekt ima nevtralen vpliv na enakost spolov in krepitev vloge žensk. Ukrajina spada v geografsko prednostno območje slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja. Projekt je skladen s politiko OECD, Digitalizacija za okrevanje v Ukrajini.

Projekt je skladen s ciljem trajnostnega razvoja št. 6: Vsem zagotoviti dostop do vode in sanitarne ureditve ter poskrbeti za trajnostno gospodarjenje z vodnimi viri (podcilj 6.4: Do leta 2030 doseči precej bolj gospodarno rabo vode v vseh panogah in zagotoviti trajnostni odjem in oskrbo z vodo kot odgovor na pomanjkanje vode ter občutno zmanjšati število ljudi, ki trpijo zaradi tega, in podcilj 6.a: Do leta 2030 okrepiti mednarodno sodelovanje in podporo krepitvi zmogljivosti v državah v razvoju pri dejavnostih in programih v zvezi z vodo in sanitarno ureditvijo, vključno z zbiranjem padavinske vode, razsoljevanjem, gospodarno rabo, čiščenjem odpadne vode, recikliranjem in tehnologijami za ponovno uporabo) in s ciljem št. 9: Zgraditi vzdržljivo infrastrukturo, spodbujati vključujočo in trajnostno industrializacijo ter pospeševati inovacije.

Tveganja realizacije:

Realizacijo projekta lahko ogrozijo tehnične težave pri izvedbi projekta, nepredvidene podražitve in trenutne geopolitične razmere v Ukrajini. CMSR ocenjuje, da je tveganje nerealizacije projekta nizko.